

Oponentský posudek bakalářské práce Tomáše Procházky „Funkce stravy v kontextu tradiční vietnamské medicíny“

Téma práce je velice zajímavé, dotýká se problematiky jak vietnamské stravy, tak tradiční lidové medicíny. V rámci oboru se jedná o první práci s tímto tématem a jsem si jista, že je užitečná pro vietnamisty, etnology i další zájemce o Vietnam.

Co se obsahu týče, najdeme tam řadu zajímavých a užitečných informací, za což patří autorovi pochvala. Struktura práce se mi zdá logická a vyvážená.

Pěkná je obrazová příloha, která čtenáře seznamuje s exotickými rostlinami a obsahuje i ukázky jídel.

K práci mám několik poznámek. Za nejzávažnější její nedostatek považuji nepřesnost, a to jak u překladů vietnamských termínů i výrazů, tak u faktických údajů. Dále jsou v práci drobné pravopisné chyby a překlepy nebo formální problémy, jako např. v uvádění vietnamských vlastních jmen, názvů vietnamských knih apod.

1. Nepřesný překlad vietnamských slov a výrazů:

- s. 21: „...*slabost těla (tính chất yếu)*“

tính chất = vlastnost, yếu = slabý. Tính chất yếu = slabá vlastnost,

správně: slabost těla = cơ thể yếu. Myslím, že tento výraz není nutné přeložit do vietnamštiny.

- poznámka pod čarou (s. 25)

V literatuře se také můžeme setkat s výrazem dva hlavní svatí TVM - *đại thánh*.

V jaké literatuře? *đại thánh* = veliký svatý (*đại* = veliký, *thánh* = svatý – mimořádně talentovaná vzdělaná osobnost, která je uctívána v chrámu)

- s. 27: **ostrá** (cay) – palivá (cay); **slaná** (**muôi**) – slaná (mặn);

- poznámka pod čarou (s. 27): Jin a jang umožnil také vzniknout čtyřem "sochám" - *tứ tượng*: slunci, měsíci, hvězdám a pěti planetám.

Pozor, samotná slova *tứ* a *tượng*, posléze jejich slovní spojení, mají několik významů, ale v souvislosti s pojmy *jin* a *jang* jsou to ČTYŘI SYMBOLY, nikoliv sochy!

- Příloha 1- Terminologický slovníček:

zlost (lo lắng) – zlost (giận dữ)

chào cháo– rýžová kaše; khô qua khô qua – hořká okurka;

lo lắng – zlost mít starost, obávat se

Đại y thiên sư: velký lékař-mnich (Tuệ Tĩnh byl mnichem), nikoliv vysoký lékařský titul, lương y – provinční léčitelé lương y 1. vynikající lékař; 2. léčitel východní medicíny.

Nelze to přeložit jako provinční léčitel

ngoại cảm – vnější příčiny nemoci ngoại cảm je nemoc vzniklá náhlým vlivem počasí. Nelze to přeložit jako vnější příčiny nemoci.

tam tiêu – tři funkce těla lidské tělo (podle terminologie východní medicíny)

y viện – podřízený léčitele paláce 1. místo, kde se provádí medicínské výzkumy; 2. nemocnice

2. Faktická nepřesnost:

- s. 22: „*V kontextu Vietnamu je to například vodní buvol, ve středním a jižním Vietnamu pak slon.*“ : Idiom „Khoẻ như vâm“ je znám nejen ve středním a jižním, nýbrž po celém Vietnamu.
- s. 31 “:… *legenda o betelu a arekovém ořechu, jež ilustruje tragický příběh dvou mladých lidí.*“: tato legenda je příběhem nikoli dvou, ale tří lidí: dvou bratrů a manželky toho staršího
- s.32: král Lê Thánh Tông (1459-1497) místo správných údajů (1442-1497)
- s.33: „*První dílem je kniha s názvem Bảo sinh diên thọ toàn yếu. Pojednává o otázkách hygieny a byla sepsána souborem učenců ustanovených králem Lê Thánh Tôngem kolem roku 1676.*“

knihu napsal Đào Công Chính, byla vydána králem Trịnh Căn v roce 1676, tedy nemohla být sepsána za krále Lê Thánh Tônga (1442-1497)!!!

(viz <http://cuocsongviet.com.vn/index.asp?act=detail&mabv=4233&/Thang-long-thoi-Le-Trung-hung.csv>)

- s.33: „*Nejvýše postaveným byl léčitel krále (ngự sử). Za ním následoval jeho pomocník (phó ngự sử)*“ : ngự sử, phó ngự sử jsou jiného významu. Správné termíny jsou ngự y, phó ngự y.
- s.34: „*Tuệ Tĩnh či Hồng Nghĩa (jeho buddhistické jméno bylo Huệ Tĩnh, či právě jméno Nguyễn Bá Tĩnh) se narodil se ve vesnici Nghĩa Phú na území dnešní provincie*

Hải Dương (původně byla oblast nazvaná Thượng Hồng). Spojením částí názvu jeho rodné vsi a provincie vedlo k tomu, že si vysloužil přezdívku Hồng Nghĩa. “

Thượng Hồng (phủ Thượng Hồng) je jedním z okresů provincie Hải Dương. Jméno Hồng Nghĩa je tedy složeno z části názvu rodné vesnice a okresu, nikoliv provincie.

- s. 37: „*Slavný učenec Lãn Ông či Hải Thượng Lãn Ông (Lãn Ông z provincie Hải Thượng) si zvolil pseudonym podle místa narození. “*

Žádná provincie jménem Hải Thượng ve Vietnamu neexistuje! Hải Thượng = spojení Hải (provincie Hải Dương) a Thượng (okres Thượng Hồng). Shodou okolností, jak Tuệ Tĩnh, tak Lãn Ông, pocházeli ze stejného okresu Thượng Hồng provincie Hải Dương,

s.48: „*Rýže ve formě rozvařené kaše s bylinkami či kořením (s česnekem nebo plucheou) je jednou z nejčastěji používaných lidových receptur, které "rozbíjí vítr" (đánh gió), léčí chřipku a nachlazení. “*

Rýžová kaše s bylinkami léčí (nemocný se po jídle potí a uleví se mu), ale nelze říci, že jde o „đánh gió“. Tzv. „đánh gió“ a „cạo gió“ jsou dva termíny v lidovém léčení a představují něco na způsob speciální masáže s použitím zázvoru, bylinek, alkoholu, vlasů, mincí, atd, tedy nikoliv přijímání potravin.

3. Problém uvedení vlastních jmen:

- píšeme buď s diakritikou, jak je tomu jinde v této práci, tj. u celého jména, nebo bez diakritikou. Psát diakritická znaménka pouze u některých částí není správné (Huru Thị Nguyễn).
- Ostatní jména v této práci jsou uvedena v pořadí příjmení – střední složka – jméno, např. Nguyễn Văn Sang. U „Huru Thị Nguyễn“ je tomu naopak.(s. 8)
- *Những vị thuốc quanh ta* (2008), kterou editoval Nguyễn Thúy Phương Quỳnh. (s.9)

Nguyễn Thúy Phương Quỳnh je žena.

4. Názvy vietnamských knih:

Český překlad není uveden jednotně. Někde je jako „volný překlad“ v poznámce pod čarou (např. s. 32, 33 atd.), někde v textu (např. s. 35), jinde vůbec (např. s. 8).

5. U vietnamských termínů:

Když uvádíme nějaký vietnamský termín či výraz, je lepší zároveň uvést v textu i jeho český překlad. Např. *Đại y thiên sư* (s. 35).

Naopak k českému textu není nutný vietnamský překlad, pokud se vyloženě nejedná o terminologii. Např. „...potulné duše mrtvých, kterým nikdo nevykazuje patřičnou úctu či nemají místo, kde by mohly pobývat. (hồn ma không có chỗ ở)“ (s. 24)

6. Pravopisné chyby, překlady

s. 16 ăn ngon **miêng** - ăn ngon miêng; s. 21: **bež** - bez; s. 25: thuốc **tay** - thuốc tây; s. 27: **ngũ tạng** - ngũ tạng; poznámka pod čarou: **hỏa** - hoả; s.28: zima (mùa **đông**) – zima (mùa đông) západ (**tay**) – západ (tây); s. 29: Thuốc nam đánh **giác** – thuốc Nam đánh giặc; s.32: **travala** pomalu - trvala pomalu; Lê **Huu** Trác - Lê Hữu Trác; poznámka pod čarou (s.32, 33, 34 atd) : Hà **Noi** - Hà Nội; s.45: Tykev vosková (**day bí** bí dâ, bí đao; benincasa hispida); s.49 „*Láy Nhọ nôi, rửa sạch, giã giã ra,..*“

Nakonec pár poznámek k vysvětlení, event. k diskuzi:

- s. 7: „*Ve své bakalářské práci se věnuji vietnamskému stravování s důrazem na jeho léčivou či preventivní funkci v tradiční vietnamské společnosti.*“ (s. 7)

Důkazem toho jsou zvyky, které se v tradiční společnosti používají dodnes a stále se vyvíjejí. (s.14)

Jde opravdu o tradiční, nebo současnou společnost?

- „...velký vliv Číny, zejména v období čínské nadvlády, na Vietnam byl zřejmý ve všech oblastech a Dương Bá Vành ho popisuje takto...“:

Kdo je Dương Bá Vành?

- **Malabarský špenát, bazela** (mồng toi; *basella rubra* L.) má.... **Samostatně jako léčivo se používá málokdy.**

Myslím, že jako léčivo má bazela široké uplatnění. Viz např. <http://hanoilive.com/angi/van-hoa-am-thuc/loi-khuyen-cho-suc-khoe/chua-benh-bang-rau-mong-toi.html>

- „*Konkrétních lidových receptur je ve Vietnamu nespočetné množství variací. Jsou **rytmické**, jejich obsah je velmi stručný a dalo by se říct, že pouze bodový.*“ (s. 48)

Můžete vysvětlit, co znamená „rytmická“ lidová receptura?

Závěr:

Bakalářská práce i přes výše uvedené nedostatky splňuje kritéria.

Za dobrý obsah a vyváženost struktury práce navrhuji známku velmi dobře.

Má-li se práce stát zdrojem informací a inspirací pro vietnamisty a další zájemce, měla by být co nejpřesnější. Práci doporučuji k obhajobě, ovšem s podmínkou, že autor odstraní všechny nedostatky a do knihovny oboru odevzdá opravený výtisk.

V Praze 26.8.2011

Ing. Binh Slavická

Oponentka